

El cultiu tradicional de verdures

Joan Domènech Vinyals, tècnic de l'ADV
Ecològica Gent del Camp

L'agricultura és un fet cultural dins la naturalesa, una creació de l'home nascuda de l'observació del medi. No hi ha cap animal que cultivi perquè el cultiu prové del coneixement. El pas de la recol·lecció al cultiu fa 10.000 anys va representar una autèntica revolució: va permetre l'aparició de la cultura i les arts amb els primers assentaments humans

Hort tradicional de Riudoms, situat en un bancal entre avellaners.
Foto: Anton Marc Caparó Pujol.

i l'alliberació dels humans de la necessitat del moment a moment. Va permetre, també, la constitució d'estructures socials; la societat es va fer cada cop més complexa a mesura que es desenvolupava la civilització agrícola. Durant segles, l'empirisme pagès va respectar el sòl, la diversitat i la qualitat de les produccions, seleccionant i domesticant milers de varietats i creant una biodiver-

sitat en els cultius molt necessària per la seva pervivència al llarg del temps. Des de fa uns anys hem entrat en una nova fase de pèrdua del coneixement, la més greu, la més profunda i estesa.

Avui dia, tot i els avenços de la genètica que s'afegeixen a uns coneixements mil·lenaris, estem vivint la pèrdua més alarmant de la biodiversitat conreada i només deixem perdurar en el temps les varietats i espècies més adaptades al cultiu industrial, amb totes les conseqüències que això implica. La biodiversitat perduda ja és irrecuperable.

A continuació, i per preservar alguns dels coneixements que antigament eren tan habituals, us presentem un quadre amb les èpoques de sembra o plantació i alguns consells pràctics per poder fer "recapte" ecològic al terme de Riudoms. Aquest calendari ha estat confeccionat preguntant i escoltant la gent gran del poble i dels voltants que amb tantes ganes i il·lusió transmeten els seus coneixements als qui estan disposats a escoltar-los. Fer verdura ecològica no és sembrar i deixar l'hort sense fer-hi res més.

La gent acostuma a dir "aquests enciams són ecològics, no els he fet res!". Doncs no és exactament així: l'agricultura ecològica consisteix a tenir cura de la terra i els seus aliments creant el mínim desequilibri possible amb el medi i sense utilitzar productes de síntesi química. Pot ser molt fàcil, només es necessiten uns ulls observadors, unes mans treballadores i una ment respectuosa. »

QUADRE DE VERDURES

PRIMAVERA – ESTIU*

*Les dades de les èpoques de sembra i plantació de les verdures han estat recollides de la gent gran del poble i rodalies i dels planteristes de la zona. Aquest treball ha estat realitzat per Josep Ferran i Perelló.

CULTIU	FAMÍLIA	ÈPOCA DE SEMBRA O PLANTACIÓ	TRACTAMENTS	OBSERVACIONS
Tomàquet	Solanàcies	abril-maig-juny-juliol (tardans)	Per l'oruga: <i>Bacillus thuringensis</i> . Per la mosca blanca i el pugó: sabó potàssic. Per la sendrosa i com a preventiu: sofre mullable. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	S'han de fer els brots i entutorar-les durant les primeres setmanes.
Albergínia	Solanàcies	març-abril-maig	Per l'escarabat de la patata, cremeu uns quants escarabats i cries, i amb la cendra diluïda en aigua ruixeu les patateres. També podeu aplicar <i>Bacillus tenebrionis</i> .	S'han de fer els brots.
Pebrot	Solanàcies	abril-maig-juny-juliol (tardans)	Alerta amb els pugons que poden transmetre virus. Els podem tractar amb sabó potàssic.	Si s'entutoren acostumen a produir més.
Patata	Solanàcies	febrer-març juliol-agost-setembre (tardanes)	Per l'escarabat de la patata, cremeu uns quants escarabats i cries, i amb la cendra diluïda en aigua ruixeu les patateres o bé apliqueu <i>Bacillus tenebrionis</i> .	S'han de recalçar. Les patates que els toca el sol surten verdes i són indigestes ja que tenen solanina.
Mongeta	Lleguminoses	març-abril-maig-juny-juliol	Pel pugó: sabó potàssic. Per l'aranya roja: sabó potàssic + alcohol de cremar + sal marina.	Les de mata alta s'han d'entutorar. S'han de collir dia sí, dia no.
Rave	Crucíferes	tot l'any: març-abril-maig-juny-juliol-agost-setembre-octubre	Acostumen a anar bé	Creixen molt ràpidament
Enciam	Compostes	tot l'any	Cal tenir cura amb els cargols. Podeu posar cendra, serradures o agulles de pi per fer de barrera. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	L'enciam llarg s'ha de lligar per tal que faci el cor blanquinos.
Remolatxa	Quenopodiàcies	tot l'any: març-abril-maig-juliol-agost-setembre	Acostuma a anar bé.	
Carabassó	Cucurbitàcies	març-abril-maig-juny-juliol (tardà)	Pel pugó: sabó potàssic. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	S'han de collir cada dia. Les flors també són comestibles.
Carabassa	Cucurbitàcies	març-abril-maig-juny	Pel pugó: sabó potàssic. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	Eviteu mullar les fulles.
Meló	Cucurbitàcies	març-abril-maig-juny	Pel pugó: sabó potàssic. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	Eviteu mullar les fulles.
Síndria	Cucurbitàcies	març-abril-maig-juny	Pel pugó: sabó potàssic. Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	Eviteu mullar les fulles.
Pastanaga	Umbelíferes	tot l'any: març-abril-setembre	Acostumen a anar bé. Cal estovar la terra amb profunditat.	Si les plantem juntament amb cebes, no tindran la picada de la mosca.
Ceba	Liliàcies	març-abril (primerenca) octubre-novembre-desembre-gener (de guardar)	Pel mildiu i com a preventiu: sulfat de coure.	
Porro	Liliàcies	abril-maig-juny-setembre (tardans)	Pel cuc del porro: <i>Bacillus thuringensis</i> .	S'han de recalçar.